

Ny støjvejledning

Civilingeniør Jakob Høj, Tetraplan A/S

Cand. techn. soc. Hanne Lylov Nielsen, Miljøstyrelsen Industri

Ny vejstøjvejledning

Baggrund og formål

I juli 2007 offentliggjorde Miljøstyrelsen den nye vejstøjvejledning: ”Støj fra veje”. Med den nye vejstøjvejledning indføres nye støjindikatorer og ny støjregningsmetode, og derfor er grænseværdierne for vejstøj blevet justeret. Vejledningen erstatter den gamle vejledning fra 1984 ”Trafikstøj i boligområder”.

Helt centralt i den gamle vejledning var opstillingen af grænseværdier for vejstøj ved boliger. Om ikke andet har vejledningen betydet at grænsen på 55 dB er velkendt og indarbejdet i den kommunale planlægning. Den hidtidige vejledning har derfor haft afgørende betydning for at størstedelen af boliger bygget indenfor de sidste 20 år ikke er støjbelastet med mere end den vejledende grænseværdi. En væsentlig nyhed i den nye vejledning er, at der indføres nye støjindikatorer og ny støjregningsmetode, og at der som konsekvens heraf er fastsat nye grænseværdier for vejtrafikstøj.

I den nye vejledning er der lagt stor vægt på at give anvisninger på, hvordan støjhensynet kan tænkes ind i planlægningen afhængig af den aktuelle planlægningssituation. Her er det nyt at vejledningen nu også omfatter støjhensyn i trafikplanlægningen og ved planlægning af nye veje, ligesom der lægges vægt på, hvordan man kan begrænse støjgener i eksisterende bebyggelse.

Den nye støjvejledning har således både fokus på, hvad kommuner kan gøre for at undgå, at der opstår støjgener i nye boligområder og for at nedbringe støjgener i eksisterende boligområder. Forebyggelse er vigtig - men et væsentligt budskab i vejledningen er, at der også skal fokuseres på helbredelsen.

I dette paper præsenteres hovedbudskaberne i vejledningen – de nye grænseværdier og hvordan de i praksis kan overholdes.

Vejledningens tilblivelse

Vejledningen er udarbejdet af Miljøstyrelsen i samarbejde med Tetraplan. Arbejdet har været fulgt af en referencegruppe med repræsentanter fra de primære interessenter. Referencegruppen har bestået af repræsentanter fra Skov- og Naturstyrelsen, Transport- og Energiministeriet, Vejdirektoratet, KL, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Danmarks Naturfredningsforening, Sbs Byfornyelse og Københavns Kommune.

Vejledningen har været i høring i forsommeren og den endelige udgave blev offentliggjort på Miljøstyrelsens hjemmeside i juli 2007. En trykt udgave forventes at foreligge i løbet af efteråret 2007.

Evaluering af den gamle vejledning

Som et led i arbejdet er der gennemført fokusgruppe interview med kommunale planlæggere og rådgivere på området. Her har der været fokus på hvordan den hidtidige vejledning har været anvendt og hvilke problemstillinger i forhold til støj og planlægning som er aktuelle. Dette har været med til at klarlægge behovet for og karakteren af den vejledning som Miljøstyrelsen nu har offentliggjort.

Nogle hovedpunkter fra evalueringen af den gamle vejledning er at:

- Vejledningen er kendt og grænseværdierne væsentlige pejlemærker i arbejdet med støj
- Der er store forskelle i kommunerne på hvordan støjspørgsmål behandles
- Der er store forskelle på hvordan støjproblematikken skal angribes efter om man ønsker at bygge på bar mark eller i form af byfornyelse i den tætte by. Vejledningen skal afspejle dette
- Flere typer støj er et særligt problem som ikke behandles i den gamle vejledning

Det blev i fokusgrupperne peget på at den nye støjvejledning bl.a. skal forholde sig til:

- Forskellige planlægningssituationer
- Forskellige støjtyper
- Planprocessen, miljøscreening, strategisk miljøvurdering (SMV), mv. Hvem involveres hvornår og på hvilket grundlag?
- Løsningsmuligheder – eksemplificeret
- Planlægningshorisonter for trafik og støjvurderinger

Ønskerne fra fokusgrupperne har i høj grad været taget ind i arbejdet med vejledningen, hvor det er tilstræbt at imødekomme de fremsatte ønsker og behov.

Ny støjindikator og justerede grænseværdier

Med den nye vejledning indføres en ny støjindikatorer, L_{den} (day-evening-night). L_{den} er en sammenvejning af støjen i tidsperioderne dag, aften og nat, hvor der bruges et genetillæg på 5 dB til støjen i aftenperioden og et tillæg på 10 dB til støjen om natten. Formålet er, at der derigennem tages højde for, at mennesker er særligt støjfølsomme om aftenen og natten.

Den nye støjindikator er allerede kendt af de kommuner, der skal gennemføre støjkortlægning som følge af støjbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 711 af 13. juni 2006). Nu skal L_{den} anvendes generelt, dvs. til al støjkortlægning og til fastlæggelse af støjkonsekvensområder omkring veje.

Udover den ny støjindikator skal der også benyttes en ny, mere nuanceret støjregningsmetode, Nord2000. Når støjniveauet udtrykkes ved en anden indikator, fås et andet tal for den samme støjpåvirkning; L_{den} vil altid være højere end L_{Aeq} på grund af tillæggene på 5 dB og 10 dB om aftenen og natten. Der opstår også forskelle, når beregningsmetoden og beregningsforudsætningerne ændres. Samlet set betyder det, at de beregnede støjniveauer i gennemsnit er ca. 3 dB højere end hidtil.

Hvis den gamle grænseværdi for vejtrafikstøj på 55 dB ved nye boliger skulle fastholdes, ville der altså være tale om en betydelig skærpelse af beskyttelsesniveauet. I den nye vejledning har Miljøstyrelsen derfor justeret grænseværdierne, sådan at den nye støjgrænse for vejtrafikstøj ved nye boliger er 58 dB udtrykt ved L_{den} . Se figur 1:

Område	Grænseværdi
Rekreative områder i det åbne land, sommerhusområder, campingpladser o.l.	L_{den} 53 dB
Boligområder, børnehaver, vuggestuer, skoler og undervisningsbygninger, plejehjem, hospitaler o.l. Desuden kolonihaver, udendørs opholdsarealer og parker.	L_{den} 58 dB
Hoteller, kontorer mv.	L_{den} 63 dB

Figur 1: Vejledende grænseværdier for vejtrafikstøj. Støjgrænserne er formuleret for L_{den} , og gælder for årsmiddelværdien af støjen udendørs i frit felt.

I vejledningen indføres der som noget nyt mulighed for at etablere nye, støjisolerede boliger i støjbelastede, eksisterende tætte byområder. I disse tilfælde skal der sikres et rimeligt støjniveau både indendørs med åbne vinduer og på udendørs opholdsarealer. Der bør i øvrigt altid sikres adgang til nærliggende, grønne områder, der så vidt muligt ikke er støjbelastede, hvis der skal bygges nye boliger i støjbelastede områder.

Generelt gælder det, at støjgrænserne skal overholdes alle steder i det område, man ser på – herunder både ved facaden på bygningerne og på de udendørs opholdsarealer. Der kan dog i lokalplanen fastlægges delområder, der ikke er støjfølsomme, som fx parkeringsarealer og fortove. Der bør aldrig bygges nye boliger eller udlægges arealer til anden støjfølsom arealanvendelse i områder, hvor støjniveauet er højere end L_{den} 68 dB.

Planlægningssituationer

En del støjbelastning kan forebygges gennem velovervejet planlægning. Det var fokus i den gamle vejledning, og det er fortsat i fokus i den nye vejstøjvejledning, ”Støj fra veje”.

Formålet er at hjælpe til en god proces i kommunerne, så vejstøj kan forebygges gennem planlægningen eller afhjælpes i eksisterende byområder på den bedste måde og på det rigtige tidspunkt i processen.

Et centralt element i vejledningen er at fokusere på de forskellige planlægningssituationer, som er i spil når der skal planlægges i forhold til støjhensyn. Der er grundlæggende skelnet mellem 3 forskellige situationer:

- Nye områder uden betydende støj
- Nye områder med støj
- Nye boliger i eksisterende byområder med meget støj.

I områder uden betydende støj (dvs. støj under de vejledende støjgrænser) er der normalt ikke behov for en særlig indsats for at reducere støjen. I nye områder med støj bør derimod samtlige virkemidler til at reducere støjen overvejes, herunder både støjafskærmning og tilpassede bebyggelsesplaner. Nogle steder kan der være mulighed for samtidig at omlægge trafikken, så støjen ved boligerne bliver lavere, eller der kan være mulighed for at lægge støjreducerende asfalt på vejen. Støjafskærmning eller lignende bør indgå i lokalplanens bestemmelser som forudsætning for den fremtidige arealanvendelse.

Også for nye boliger i eksisterende byområder bør samtlige virkemidler til reduktion af støjen overvejes (f.eks. asfalt, afskærmning og bebyggelsesplaner). På grund af forholdene i tæt, bymæssig bebyggelse vil der ofte være behov for afskærmende eller særligt lydisolerende facadestrukturer, som sikrer at lyden dæmpes selv om vinduerne åbnes. Desuden bør boligerne disponeres ud fra hensyn til støjen, så sove- og opholdsrum orienteres mod den stille facade. I lokalplanens bestemmelser bør det indgå som forudsætning for ibrugtagning, at støjniveauet indendørs med åbne vinduer og på udendørs opholdsarealer ikke er højere end de respektive grænseværdier i vejledningen.

Udover gennemgangen af de tre planlægningssituationer med nye boliger, behandles mulighederne for at afhjælpe støjproblemerne i eksisterende boligområder. Hvordan støjhensyn kan varetages ved nye veje og vejudbygninger samt ved større trafikomlægninger behandles også i vejledningen,

Vejledningen indeholder også inspiration til at indtænke de såkaldte lydlandskaber i planlægningen.